

16. oktobra 1948.

10

Gozdarski institut Slovenije

GIS - 45/2-48.

Poljozaštitni šumski
pojasevi - izveštaj.Ministarstvo šumarstva FNRJ,
operativni sektor,
B e o g r a d _

Na br. 309/48.

U smislu dopisa naslđeva br. 309/48 od 6.IX.1948, dostavljamo sledeći, za sada kratak, izveštaj, obzirom što još ne razpolažemo sa potrebnim materijalom za detaljniji izvještaj.

Područja, gdje bi podizanje poljozaštitnih pojaseva bilo od veće koristi su u glavnom sljedeća:

- 1.) Ravnica Dravskog polja i Prekmurja,
- 2.) Krš Slovenskog Primorja,
- 3.) Planinska područja Julijskih i Kamničkih Alp i Karavanki.

Ad 1.) Na području Prekmurja i Dravskog polja već se nalaze raštrkani manji šumski kompleksi, koji vrše vrlo povoljan utjecaj na poljoprivredu. U Budućem trebalo bi predviđjeti pretvaranje ovih šumica u pravilnije oblike, t.j. u oblik pojaseva s time da njihova zaštitna uloga za poljoprivredu budu potencirana. Ovaj je rad dugotrajan, obzirom što će trebati postepeno izvršiti pretvorbe jedne vrste kultura u drugu. Ovo također ovisi od edafskih prilika, najme ima predjela, koji se nalaze na pjeskovitoj podlozi i drugih na plodnoj ilovači.

Jedne od glavnih zadača buduće istraživačke postaje gozdarskog instituta u Prekmurju, čiji je osnutek predviđen u idućoj godini: detaljno proučavanje ovih potanja u saradnje sa poljoprivrednim institutom. Tom prilikom bi se mi koristili iskustvom i dostiženjima drugih naših narodnih republika, gdje su takva područja veća, a pitanje podizanja šumskih pojaseva još važniji.

Ad 2.) Na području krša Slovenskog Primorja vrlo su koristni šumsko zaštitni pojasevi protiv bure. Ova područja obuhvataju predjeli na liniji Gorica - Ajdovščina - Sv. Peter na Krasu - Ilirska Bistrica. Radovi oko podizanja ovih šumskih pojaseva započeti su još koncem prošlog vijeka (cca 1875 god.), kada su bila izvršena velika pošumljavanja sa crnim borom. Ovi pojasevi nisu neprekidni, nego imaju više oblik šumica duž grebena brežuljka različitih širina i duljina (širina cca 50 - 1000 m, duljina 50 - 3000 m). Ukupna površina iznosi cca 5000 ha. S pošumljavanjima se od te godine nastavljalo kontinuirano sve do početka drugog svjetskog rata. Iza prvog svjetskog rata je taljanska vlast i ako je sama mnogo nove površine pošumila, dozvoljavala je neracionalnu sjeću u postojećim kraškim nasadima, s mestimično čak i golosjeke.

U glavnom se pošuljavalo sa crnim borom. Mjestimično je crni bor smatrana predkultura i zamjenjan je sa jelom (n.pr. Sv.Peter na Krasu).

Rezultati podizanja ovih pojaseva su se vrlo povoljno odrazile na poljoprivredne kulture, koje su se nalazile ispod njih.

Uprava za podizanje šuma Ministarstva šumarstva lesne industrije Slovenije naročito se zanima proširenjem ovih pojaseva i stvaranjem što odpornijih i vrednijih sastojina, uvadjanjem listača i egzota. Predviđena su pošumljavanja sa slijedećim vrstima: crni bor, smreka, kestenj, orah, Quercus rubra, jasen, kanadska topola, sofora i dr.

Rasadnički materijal će se dobiti iz sledećih rasadnika: Postojna, Vipava, Ilirska Bistrica, Klanec, Podgrad, Komer, Gorica, koji se nalaze na istom kraškom području.

Ove godine predviđeno je pošumiti površinu od 200 ha, ali se nadamo da s pomoću dobrovoljnog rada ta će se površina povećati do 400 - 500 ha.

Ad 3.) Najvažnija i najugroženija područja u Sloveniji su planinski predjeli Julijskih i Kamničkih Alp i Karavank, a naročito dolina Soče.

Ovdje su poljozaštitni šumski pojasevi potrebni u glavnom protiv destruktivnog djelovanja vode, a takodjer i vjetra.

Obezšumljavanje planinskih predjela, ekstenzivno prekomerno pašarenje na gornjoj vegetacijskoj granici, izazvale je sniženje ove grane, stvarenje bujičnih područja, točila, sipina, koja zasipavaju polje i vododerina, koja odnašaju zemlju.

Osim toga uslijed uklanjanja šumskog pokrova u ovih planinama, koji je zadržavao vodu, dolazi do najednakog vodnog režima, što u vriju nepovoljno djeluje na vodostaj vodnih tokova, koji daju pogonsku energiju električnim hidrocentralama. Naročito se to opazilo prošloj godine, kad su neke hidrocentrale u jako ogljenoj dolini Soče morale stati, čime je bila nanesena velika šteta kapacitetu okolne industrije, koja je bila vezana na električnu energiju od svih hidrocentrala.

Iz ovega se vidi, da od toga ovisi elektrifikacija naše zemlje, koja je predvidjena po petogodišnjem planu.

Da se rešenju tog pitanja posveti odgovarajuća pažnja i nadje pravilno rješenja bile su po iniciativi gozdarskog instituta sazvane nekoliko konferencija od predstavnika raznih zainteresiranih ministarstava. Cilj ovih konferencija je bio: postavljanje racionalne graničice između šumskih i poljoprivrednih površina, u glavno se to odnášalo na razgraničenje između šuma i planinskih pašnjaka.

Sastav smrenica za to razgraničenje bilo je poručeno poljoprivrednom i gozdarskom institutima, a zatim su bila obrazovene jedna stalna i dve terenske komisije, koje su odmah započele sa radom na terenu (na Triglavskom i Kočevskom području).

Jedna od glavnih zadača novoosnovane istraživačke postaje ovog gozdarskog instituta u Kranjskoj gori - istraživanja podizanje zaštitne vegetacije na već izlučenim područjima. Ovome poslu je već pristupljeno.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Direktor
Gozdarskega instituta:

(ing. Sevnik Franjo)